

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-156-04

Druk nr 3276
Warszawa, 20 września 2004 r.

Pan
Józef Oleksy
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o doradztwie
podatkowym oraz ustawy o
rachunkowości** wraz z projektami aktów
wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o doradztwie podatkowym oraz ustawy o rachunkowości

Art. 1. W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie,”

b) uchyla się ust. 3;

2) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Podmioty uprawnione, zgodnie z odrębnymi przepisami, do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych mogą również wykonywać czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3.”;

3) w art. 6 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Na listę doradców podatkowych wpisuje się również osoby fizyczne, którym kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy podatkowego zostały uznane na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U.

Nr 87, poz. 954, z 2002 r. Nr 71, poz. 655, z 2003 r. Nr 190, poz. 1864 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959), zwanej dalej „ustawą o uznawaniu kwalifikacji”, jeżeli:

- 1) spełniają warunki określone w ust. 1 pkt 2 i 3,
 - 2) wystąpią z wnioskiem o wpis na listę, nie później niż w okresie 12 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o uznaniu kwalifikacji wydanej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o uznawaniu kwalifikacji.
4. W przypadku osoby nieposiadającej polskiego obywatelstwa do stwierdzenia pełni praw publicznych właściwe są przepisy prawa państwa, którego obywatelstwo posiada dana osoba.”;
- 4) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Krajowa Rada Doradców Podatkowych prowadzi listę doradców podatkowych, zwaną dalej „listą”, oraz podejmuje decyzje w sprawach wpisu na listę lub skreślenia z niej.

2. Wpisu na listę dokonuje się na wniosek osoby zainteresowanej.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) nazwisko, imię oraz datę urodzenia,
- 2) miejsce zamieszkania,
- 3) miejsce wykonywania doradztwa podatkowego (siedzibę),
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub inny numer służący identyfikacji dla celów podatkowych lub ubezpieczeń społecznych nadany w państwie pochodzenia osoby składającej wniosek,

5) zmiany danych wymienionych w pkt 1-4, dokonane w ciągu 5 lat poprzedzających złożenie wniosku o wpis.

4. Do wniosku, z zastrzeżeniem ust. 5, dołącza się:

- 1) oświadczenie o spełnianiu warunków określonych w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3,
- 2) aktualne zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego,
- 3) dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i 7.

5. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 3, do wniosku dołączają wyłącznie:

- 1) kopię decyzji wydanej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o uznawaniu kwalifikacji,
- 2) oświadczenie o spełnianiu warunków określonych w art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3.

6. Wpis doradcy podatkowego na listę obejmuje:

- 1) numer i datę wpisu,
- 2) dane wymienione w ust. 3 pkt 1-4.

7. Doradca podatkowy jest obowiązany zawiadomić Krajową Radę Doradców Podatkowych o wszelkich zmianach danych określonych w ust. 3 w terminie 30 dni od dnia zaistnienia tych zmian.”;

5) w art. 10:

a) w ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) niedopełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o której mowa w art. 44 ust. 1,”

b) w ust. 1a dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) utraty prawa do wykonywania zawodu w państwie pochodzenia.”;

6) w art. 14 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów komunikat o dokonaniu wpisu osoby prawnej do rejestru, a także o zmianie lub skreśleniu tego wpisu.”;

7) w art. 21:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do egzaminu na doradcę podatkowego jest dopuszczona osoba spełniająca warunki, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, 3 i 5.”,

b) ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Krajowa Rada Doradców Podatkowych może zwolnić obywatela polskiego, obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym z wymogu określonego w art. 6 ust. 1 pkt 6, jeżeli wykonywali oni czynności doradztwa podatkowego co najmniej przez 2 lata w jednym z tych państw.”;

8) w art. 22 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Komisja Egzaminacyjna ustala przykładowy wykaz pytań i zadań oraz podaje go do publicznej wiadomości.”;

9) po art. 22 dodaje się art. 22a w brzmieniu:

„Art. 22a. Komisja Egzaminacyjna przeprowadza test umiejętności dla osób, które, w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania zawodu doradcy podatkowego, zostaną zobowiązane do zdania testu umiejętności, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.”;

10) art. 43-46 otrzymują brzmienie:

„Art. 43. W razie wyrządzenia szkody przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4, doradca podatkowy oraz osoby, z których pomocą czynności te wykonuje lub którym powierza ich wykonanie, ponoszą odpowiedzialność za szkodę na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 44. 1. Doradca podatkowy jest obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wyniknąć w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4.

2. Ubezpieczenie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także odpowiedzialność osób, którym doradca podatkowy powierza wykonywanie czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4, lub z których pomocą czynności te wykonuje.

3. Obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 1, ciąży na doradcach podatkowych wykonujących zawód we własnym imieniu i na własny rachunek oraz w formie spółek niemających osobowości prawnej. W przypadkach określonych w art. 27 ust. 1 pkt 2 obowiązek ten ciąży na podmiotach zatrudniających doradców podatkowych.

4. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Doradców Podatkowych oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc pod uwagę w szczególności rozmiary wykonywanej działalności oraz zakres i specyfikę realizowanych czynności.

Art. 45. Podmioty, o których mowa w art. 3a, są obowiązane do zawarcia, na podstawie odrębnych przepisów, umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego, do wykonywania których są uprawnione.

Art. 46. 1. Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 3, są obowiązane do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wyniknąć w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Doradców Podatkowych oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc pod uwagę w szczególności specyfikę wykonywanej działalności doradczej oraz zakres realizowanych czynności.”;

11) po art. 46 dodaje się art. 46a w brzmieniu:

„Art. 46a. 1. Do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w

art. 44 lub 46, są uprawnieni: minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz Krajowa Rada Doradców Podatkowych. Spełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 44 i 46, ustala się na podstawie polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia, potwierdzającego zawarcie umowy tego ubezpieczenia, wystawionego przez zakład ubezpieczeń.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych nadzoruje wykonywanie przez Krajową Radę Doradców Podatkowych zadań określonych w ust. 1. Krajowa Rada Doradców Podatkowych jest obowiązana do składania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych raz w roku, w terminie do dnia 15 marca, sprawozdań z kontroli przeprowadzonych w poprzednim roku kalendarzowym.”;

12) w art. 56 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do zadań Krajowej Rady Doradców Podatkowych należy:

- 1) zwoływanie Krajowego Zjazdu Doradców Podatkowych,
- 2) zapewnienie wykonywania uchwał Krajowego Zjazdu Doradców Podatkowych,
- 3) reprezentowanie doradców podatkowych,
- 4) opracowywanie rocznych planów finansowych Krajowej Izby Doradców Podatkowych oraz sprawozdań z ich wykonania,
- 5) podejmowanie decyzji w sprawach wpisu na listę i skreślenia z niej,

- 6) wysuwanie kandydatów na członków Komisji Egzaminacyjnej,
- 7) opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących prawa podatkowego i przedstawianie wniosków w tym zakresie,
- 8) prowadzenie kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 44 lub 46, oraz sporządzanie sprawozdań w tym zakresie,
- 9) wykonywanie innych zadań.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 79 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) prowadzi działalność usługową w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych lub wykonywania czynności doradztwa podatkowego, do wykonywania których jest uprawniony zgodnie z odrębnymi przepisami – bez spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o której mowa w art. 80a ust. 1”;

2) w art. 80a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podmioty, o których mowa w art. 11 ust. 3, są obowiązane do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzoną działalnością obejmującą swym zakresem:

1) prowadzenie ksiąg rachunkowych,

2) wykonywanie czynności doradztwa podatkowego, do wykonywania których są uprawnione zgodnie z odrębnymi przepisami.”.

Art. 3. Do zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 10 i 11, art. 2 i 3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

-
- ¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 137, poz. 1302 oraz z 2004 r. Nr 62, poz. 577.
- ²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152, Nr 139, poz. 1324 i Nr 229, poz. 2276 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 145, poz. 1535 i Nr 146, poz. 1546.

UZASADNIENIE

Podstawowym celem przedstawionego projektu jest uregulowanie dwóch zasadniczych kwestii. Po pierwsze umożliwienie uzyskania wpisu na listę doradców podatkowych osobom, którym kwalifikacje zawodowe nabyte w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) zostały uznane w Polsce. Po drugie wprowadzenie nowych rozwiązań odnośnie do obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe, w tym podmiotów uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Pozostałe proponowane zmiany mają charakter formalny, dostosowujący do zmienionego stanu prawnego.

W art. 1 projektu zaproponowano zmiany w ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 137, poz. 1302 oraz z 2004 r. Nr 62, poz. 572). W szczególności proponuje się skreślenie w art. 2 ust. 3 ustawy o doradztwie podatkowym, a zamiast tej budzącej wątpliwości interpretacyjnej regulacji, wprowadzenie unormowania w art. 3a ustawy o doradztwie podatkowym, zgodnie z którym podmioty uprawnione – na podstawie przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z 2003 r. Dz. U. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152, Nr 139, poz. 1324 i Nr 229, poz. 2276 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 145, poz. 1535 i Nr 146, poz. 1546) – do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, będą uprawnione również do wykonywania niektórych czynności doradztwa podatkowego, tj. prowadzenia, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielania im pomocy w tym zakresie oraz sporządzania, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielania im pomocy w tym zakresie. Proponowane rozwiązanie zmierza do jednolitego traktowania czynności doradztwa podatkowego, niezależnie od tego, czy będzie je wykonywał doradca podatkowy, biegły rewident, czy też podmiot uprawniony do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych na podstawie rozporządzenia

Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2002 r. w sprawie uprawnień do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (Dz. U. Nr 120, poz. 1022, z późn. zm.). Dla tych ostatnich podmiotów czynności polegające na prowadzeniu ksiąg i ewidencji dla celów podatkowych oraz sporządzaniu zeznań i deklaracji podatkowych nie były dotychczas uważane za czynności doradztwa podatkowego.

Kolejna proponowana zmiana w ustawie o doradztwie podatkowym ma na celu umożliwienie uzyskania wpisu na listę doradców podatkowych osobom, którym kwalifikacje zawodowe nabyte w państwie członkowskim UE lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) zostały uznane w Polsce. Należy zauważyć, że tryb postępowania w sprawie uznania kwalifikacji został określony w ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz. U. Nr 87, poz. 954, z 2002 r. Nr 71, poz. 655, z 2003 r. Nr 190, poz. 1864 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959). W trakcie postępowania o uznanie kwalifikacji kandydat na doradcę podatkowego będzie musiał wykazać odpowiedni poziom wykształcenia, praktykę zawodową, nieskazitelność charakteru oraz zdać test umiejętności z zakresu znajomości polskiego prawa podatkowego. Zgodnie zaś z art. 1 ust. 3 powołanej ustawy obywatelom państw członkowskich UE i EFTA, których kwalifikacje zostały uznane, zapewnia się prawo wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej zawodu regulowanego na takich samych zasadach, jak osobom, które kwalifikacje do jego wykonywania uzyskały w RP. W związku z powyższym proponuje się w art. 1 pkt 3 projektu ustawy, aby kandydat, któremu uznano kwalifikacje mógł wystąpić z wnioskiem o wpis na listę doradców podatkowych w ciągu 12 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o uznaniu kwalifikacji. Ocena, czy kandydat korzysta z pełni praw publicznych będzie następowała według prawa państwa, którego obywatelstwo posiada dana osoba.

Zmiany zaproponowane w art. 1 pkt 4 projektu ustawy mają przede wszystkim charakter porządkowy i formalny, w szczególności dostosowujący do nowej regulacji przewidzianej w art. 1 pkt 3 projektu ustawy. Ponadto w art. 7 ust. 1 ustawy o doradztwie podatkowym – wykreślając z dotychczasowego brzmienia zdanie drugie – zrezygnowano z przekazywania przez Krajową Radę Doradców Podatkowych

Ministrowi Finansów decyzji wydanych w sprawach wpisu na listę doradców podatkowych lub skreślenia z niej, o czym będzie mowa szerzej przy uzasadnieniu zmiany przewidzianej w art. 56 ust. 2 ustawy.

W art. 1 pkt 5 projektu ustawy zaproponowano dodanie do ust. 1a w art. 10 ustawy o doradztwie podatkowym pkt 5, który przewiduje możliwość skreślenia z listy doradców podatkowych osoby, która utraciła prawo wykonywania zawodu w państwie pochodzenia. Wskazana regulacja uzasadniona jest tym, że doradca podatkowy powinien charakteryzować się nieskazitelnością charakteru, a swoim postępowaniem dawać rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu. W przypadku doradców podatkowych wykonujących jednocześnie zawód w Polsce i w innym państwie członkowskim UE lub EFTA może wystąpić sytuacja, że spełnienie wskazanych przesłanek ustało wskutek popełnienia poza terytorium RP czynów, które spowodowały w tamtym państwie odebranie uprawnień zawodowych. Wydaje się zasadnym, aby ten fakt mógł stanowić podstawę do pozbawienia prawa wykonywania zawodu – poprzez skreślenie z listy doradców podatkowych – również w Polsce.

W art. 1 pkt 7 projektu proponuje się zmienić brzmienie art. 21 ust. 4a ustawy, poprzez wykreślenie części przepisu stanowiącego, że dotyczy on osób, które nabyły w państwie członkowskim Unii Europejskiej uprawnienia doradcy podatkowego. Zmiana jest podyktowana tym, że do osób, które nabyły w państwach członkowskich UE lub EFTA poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikacje do wykonywania zawodu doradcy podatkowego i zamierzają wykonywać ten zawód w Polsce (dotyczy to zarówno obywateli polskich, jak i obywateli innych państw członkowskich) będzie stosowana procedura uznawania kwalifikacji przewidziana w ustawie o zasadach uznawania nabytych w państwach (...) i nie będzie potrzeby osobnego zaliczania praktyki. Należy natomiast zauważyć, że nie we wszystkich krajach członkowskich UE i EFTA zawód doradcy podatkowego jest zawodem regulowanym i obywatele tych właśnie państw – w przypadku chęci zdobycia tych uprawnień zawodowych na obszarze RP – powinni mieć możliwość uznania im faktycznego wykonywania czynności doradztwa podatkowego w swoim kraju, jako praktyki zawodowej i tym samym zwolnienia z odbywania dwuletniej praktyki zawodowej w Polsce.

W art. 1 pkt 8 projektu ustawy proponuje się zmianę brzmienia art. 22 ust. 7 ustawy o doradztwie podatkowym, zgodnie z którym Państwowa Komisja Egzaminacyjna do Spraw Doradztwa Podatkowego, zwana dalej „PKE”, będzie zobowiązana do ustalania i podawania do publicznej wiadomości przykładowego wykazu pytań i zadań do egzaminu na doradcę podatkowego. Dotychczasowa praktyka pokazuje, że publikowanie dokładnego brzmienia pytań egzaminacyjnych jest rozwiązaniem niewłaściwym. W szczególności częste zmiany stanu prawnego obowiązujących przepisów powodują, że PKE jest zmuszona do ciągłego aktualizowania tego wykazu. Zgodnie z obowiązującym przepisem art. 22 ust. 7 ustawy o doradztwie podatkowym PKE może przeprowadzać egzaminy posługując się pytaniami wyłącznie opublikowanymi w wykazie pytań i zadań egzaminacyjnych i tylko w brzmieniu w jakim zostały opublikowane. Ponadto egzamin pisemny – przy takiej formie publikowania pytań – staje się zwykłą formalnością, nie odzwierciedlając poziomu wiedzy i umiejętności zdających. Kandydaci bowiem na pamięć uczą się pytań i odpowiedzi, o czym świadczy fakt, że test egzaminacyjny zapisany na 12 stronach maszynopisu, składający się ze 100 pytań, rozwiązują w ciągu 10-15 minut, w 100% prawidłowo. Niestety te dobre wyniki egzaminów pisemnych nie potwierdzają się na egzaminach ustnych, gdzie kandydat musi wykazać się ugruntowaną wiedzą, mimo że pytania też są opublikowane. Wydaje się zatem, że publikowanie przykładowego wykazu pytań i zadań egzaminacyjnych jest rozwiązaniem dobrym.

W art. 1 pkt 9 projektu ustawy proponuje się dodanie w ustawie o doradztwie podatkowym art. 22a, zgodnie z którym do obowiązków PKE będzie należało przeprowadzanie testu umiejętności, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o uznawaniu nabytych w (...). Należy zauważyć, że PKE prowadzi egzaminy na doradcę podatkowego oraz egzaminy uzupełniające dla osób zajmujących stanowiska lub wykonujących zawody wymienione w art. 20 ust. 2 ustawy o doradztwie podatkowym. Wobec tego wydaje się zasadnym, aby PKE przeprowadzała także test umiejętności dla kandydatów, którzy postanowieniem organu właściwego dla przeprowadzenia postępowania w sprawie uznania kwalifikacji zostaną zobowiązani do przystąpienia do tego testu. Zasady przeprowadzania testu umiejętności są określone w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie testu umiejętności przeprowadzanego w celu uznania nabytych w państwach członkowskich Unii

Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu doradcy podatkowego (Dz. U. Nr 84, poz. 779).

W projekcie proponuje się nowe brzmienie przepisów ustawy o doradztwie podatkowym regulujących odpowiedzialność za szkody (art. 1 pkt 10 i 11 projektu ustawy). Zaproponowane unormowania uwzględniają zmiany w systemie ubezpieczeń obowiązkowych wprowadzone ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 oraz z 2004 r. Nr 26, poz. 225, Nr 96, poz. 959 i Nr 141, poz. 1492) oraz innymi ustawami nakładającymi obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na przedstawicieli różnych zawodów regulowanych. W związku z powyższym należało zrezygnować z nakładania obowiązku ubezpieczenia na adwokatów, radców prawnych oraz biegłych rewidentów albowiem obecnie ich ustawy korporacyjne przewidują taki obowiązek. Doradca podatkowy będzie zaś zobowiązany dokonać ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wyniknąć w związku z prowadzoną działalnością określoną w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4 ustawy o doradztwie podatkowym (art. 44 ust. 1). Objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem pełnego zakresu działalności doradców podatkowych jest uzasadnione ochroną interesów ich klientów. Doradca wykonując czynności doradztwa podatkowego na rzecz podatnika może jednocześnie prowadzić jego księgi rachunkowe lub dokonywać innych rozliczeń publicznoprawnych, jak np. rozliczenia z tytułu ubezpieczeń społecznych. Każda z tych usług – z punktu widzenia obowiązku ubezpieczenia – powinna być traktowana jednakowo, albowiem w ich wyniku mogą powstać szkody narażające usługobiorcę na poważne konsekwencje finansowe, a nawet odpowiedzialność karną. Zatem jednolite obowiązkowe ubezpieczenie pełnego zakresu ustawowo dozwolonej działalności doradców podatkowych ułatwi dochodzenie odszkodowań, a klient nie będzie musiał ustalać, czy z tytułu określonego rodzaju usługi doradca podatkowy jest ubezpieczony, czy nie. Powyższe rozwiązanie będzie również korzystne dla doradców podatkowych, którzy obecnie podlegają już obowiązkowemu ubezpieczeniu z dwóch tytułów, tj. z ustawy o doradztwie podatkowym oraz z ustawy o rachunkowości, jako osoby uprawnione do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Należy zauważyć, że podmioty uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do usługowego prowadzenia ksiąg

rachunkowych są objęte obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone przy prowadzeniu tych ksiąg od dnia 1 stycznia 2004 r. na podstawie art. 80a ustawy o rachunkowości. Ponieważ zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 3a ustawy o doradztwie podatkowym będą one również uprawnione do wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz sporządzania zeznań i deklaracji podatkowych, będą musiały się również ubezpieczyć z tytułu tej działalności (art. 45), na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy o rachunkowości, o czym będzie mowa niżej.

Obowiązkiem ubezpieczenia objęte będą też organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze oraz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne wpisane do rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego w zakresie prowadzenia tej działalności (znowelizowany art. 46 ust. 1).

Minister Finansów, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Doradców Podatkowych oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzeń, szczegółowy zakres ubezpieczeń obowiązkowych, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, uwzględniając zakres wykonywanych czynności dla podmiotów obowiązanych do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

Organami uprawnionymi do prowadzenia kontroli wykonania obowiązku ubezpieczenia będą Minister Finansów i Krajowa Rada Doradców Podatkowych, jako organ samorządu doradców podatkowych. Należy dodać, że konsekwencją niezawarcia umowy ubezpieczenia będzie skreślenie z listy doradców podatkowych (art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy) lub z rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego (art. 16 pkt 2 lit. c ustawy). W przypadku listy doradców podatkowych skreślenia może dokonać – z urzędu lub na wniosek Ministra Finansów – Krajowa Rada Doradców Podatkowych, natomiast z rejestru skreśla Minister Finansów – z urzędu lub na wniosek Krajowej Rady Doradców Podatkowych.

Ponadto Minister Finansów będzie nadzorował realizowanie przez KRDP zadań w zakresie kontroli obowiązku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. KRDP

będzie przekazywać Ministrowi Finansów raz w roku sprawozdania z wykonywania przez doradców podatkowych obowiązku ubezpieczenia.

W art. 1 pkt 12 projektu ustawy proponuje się zmianę brzmienia art. 56 ust. 2 pkt 5 ustawy o doradztwie podatkowym, w ten sposób, że KRDP w sprawach wpisu na listę doradców podatkowych podejmowałaby decyzje (a nie uchwały), co zapewni jednoznaczną kwalifikację formalnoprawną tego zadania Rady. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o doradztwie podatkowym KRDP prowadzi listę doradców podatkowych oraz podejmuje decyzje w sprawach wpisu i skreślenia z niej. Na podstawie art. 13 ustawy decyzje te są decyzjami administracyjnymi, a zatem podlegają kontroli sądów administracyjnych. Obowiązujące brzmienie art. 56 ust. 2 pkt 5 statuuje te decyzje Rady, jako uchwały, a te podlegają kontroli, pod względem ich zgodności z prawem, wykonywanej przez Ministra Finansów. Taka kontrola jest nieuzasadniona w stosunku do decyzji administracyjnych wydawanych przez KRDP, jako organ uprawniony do przeprowadzenia postępowania i rozstrzygnięcia sprawy, które to rozstrzygnięcie może być badane pod względem legalności przez sąd administracyjny w dwuinstancyjnym postępowaniu. Ponadto do zadań KRDP wymienionych w nowelizowanym art. 56 ust. 2 ustawy dodano prowadzenie kontroli spełniania obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia zarówno przez doradców podatkowych, jak i podmioty wpisane do rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego oraz składanie raz w roku ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdań w tym zakresie.

W art. 2 projektu ustawy zaproponowano zmiany w ustawie o rachunkowości, które są związane z propozycją objęcia obowiązkiem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego podmiotów uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. W szczególności w art. 2 pkt 1 projektu ustawy zaproponowano nowe brzmienie art. 79 pkt 7 ustawy o rachunkowości, który przewiduje sankcję karną dla osób uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych na podstawie ustawy o rachunkowości, za prowadzenie działalności bez spełnienia obowiązku ubezpieczenia. Należy zaznaczyć, że wskazane brzmienie pkt 7 w art. 79 przewiduje ustawa

nowelizująca ustawę o rachunkowości, która jest na ostatnim etapie prac legislacyjnych (po rozpatrzeniu przez Senat).

Taką sankcją byłyby objęte także – zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 79 pkt 7 ustawy o rachunkowości – podmioty uprawnione do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych wykonujące czynności doradztwa podatkowego, jeżeli nie ubezpieczą się w tym zakresie. Proponuje się bowiem zmianę przepisu art. 80a ust. 1 ustawy o rachunkowości poprzez objęcie dodatkowo obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności doradztwa podatkowego, do których są uprawnione ww. podmioty. Zmiana ta ma na celu uniknięcie zawierania dwóch umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (z ustawy o rachunkowości w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz z ustawy o doradztwie podatkowym w zakresie wykonywania czynności doradztwa podatkowego) przez podmioty usługowo prowadzące księgi rachunkowe i objęcie ich działalności jedną umową zawieraną na podstawie ustawy o rachunkowości. Z powyższą zmianą do ustawy o rachunkowości koresponduje zmiana przepisu art. 45 ustawy o doradztwie podatkowym (art. 1 pkt 11 projektu), wskazująca na obowiązek ubezpieczenia ww. podmiotów na podstawie odrębnych przepisów (ustawy o rachunkowości). Nałożenie na podmioty usługowo prowadzące księgi rachunkowe obowiązku ubezpieczenia w pełnym zakresie może przyczynić się do zdyscyplinowania tych podmiotów do zabezpieczenia się przed powstaniem ewentualnych szkód z tytułu prowadzonej działalności. Ponadto należy dodać, że dochodzenia w sprawie przestępstw wymienionych w art. 79 ustawy o rachunkowości prowadzić będą mogły obok Policji, również urzędy skarbowe oraz urzędy kontroli skarbowej (§ 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz. U. Nr 108, poz. 1019 oraz z 2004 r. Nr 145, poz. 1543).

W związku z projektowaną zmianą w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń podmiotów wykonujących czynności doradztwa podatkowego, w szczególności wobec rozszerzenia

przedmiotowego zakresu obowiązkowego ubezpieczenia doradców podatkowych, zaproponowano regulację w art. 3 projektu ustawy, zgodnie z którym do zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Wejście w życie ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie wywoła skutków dla rynku pracy. Wpływ na rynek pracy będą miały przepisy ustawy z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania (...), które określają mechanizmy uznawania kwalifikacji uzyskanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub krajów EFTA (poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej) przez obywateli tamtych państw. Konsekwencją uznania kwalifikacji na podstawie ustawy może być bowiem podjęcie wykonywania zawodu regulowanego przez obcokrajowców w Polsce.

3. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki.

4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

5. Konsultacje

Projekt ustawy był przekazany do konsultacji Polskiej Izbie Ubezpieczeń, Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce oraz Krajowej Radzie Doradców Podatkowych, jako organowi samorządu doradców podatkowych. Dwie pierwsze instytucje nie zgłosiły uwag do przedłożonego projektu ustawy. Natomiast Krajowa

Rada Doradców Podatkowych przede wszystkim negatywnie przyjęła propozycję nadania podmiotom uprawnionym do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych prawa do wykonywania niektórych czynności doradztwa podatkowego. Swoje stanowisko KRDP uzasadnia faktem, że osoby usługowo prowadzące księgi rachunkowe nie mają merytorycznego przygotowania do świadczenia usług doradztwa podatkowego, których wykonywanie zastrzeżone jest dla doradców podatkowych zrzeszonych w samorządzie zawodu zaufania publicznego. Nie można zgodzić się z tym stanowiskiem KRDP, albowiem zaproponowana regulacja tylko w niewielkim stopniu rozszerza uprawnienia osób uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Dotychczas mogły one prowadzić księgi i ewidencje podatkowe oraz sporządzać zeznania i deklaracje na podstawie danych wynikających z tych ksiąg (art. 2 ust. 3 ustawy o doradztwie podatkowym), tylko że czynności tych nie uważano za czynności doradztwa podatkowego. Przy proponowanej regulacji uprawnienia tych osób zostaną rozszerzone o sporządzanie zeznań i deklaracji dla osób, którym nie prowadzą ksiąg (np. osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej). Proponowane rozwiązanie zmierza do jednolitego traktowania czynności doradztwa podatkowego, niezależnie od tego, czy będzie je wykonywał doradca podatkowy, biegły rewident, radca prawny, czy też podmiot uprawniony do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Należy zauważyć, że uprawnienia do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych mogą uzyskać osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje: praktykę zawodową, wykształcenie wyższe o specjalności rachunkowość, a jeżeli nie – to muszą zdać egzamin, który obejmuje rachunkowość, wybrane zagadnienia z niektórych dziedzin prawa (pracy, cywilnego, handlowego) oraz dział zobowiązania podatkowe oraz niepodatkowe należności budżetowe, do którego zaliczane są wszystkie podatki: pośrednie, bezpośrednie, podatek od czynności cywilnoprawnych, lokalne, opłata skarbową, ponadto prawo karne skarbowe, postępowanie podatkowe i egzekucyjne. W związku z powyższym nie ma podstaw do twierdzenia, że wykonywanie niektórych czynności doradztwa podatkowego przez osoby uprawnione do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych może spowodować obniżenie jakości świadczonych przez nich usług doradztwa, natomiast niewątpliwie zwiększy podaż tych usług. Ponadto należy zauważyć, że objęcie podmiotów uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych

obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności za szkody, które mogą powstać w związku z prowadzoną działalnością, ma na celu nie tylko ochronę interesów podatników – jako usługobiorców – ale również zmobilizowanie usługodawców do dbania o wysoką jakość świadczonych usług. Należy dodać, że projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów, która – skrytykowane przez KRDP rozwiązanie – uznała za słuszne.

4)

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Sekr.Min.JP-1499/04/DPE/ot

Warszawa, dnia 13/09/2004 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o doradztwie podatkowym oraz ustawy o rachunkowości, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szenecowy Paweł Mozstne,

W związku z przedstawionym projektem (nr RM-10-156-04) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

2 *Nowakowski*
Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU *Nowakowski*

Tomasz Nowakowski

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Miroslaw Gronicki
Minister Finansów

GABINET
SEKRETARZA RADY MINISTRÓW

2004-09-13

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia

**w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej doradców
podatkowych**

Na podstawie art. 44 ust. 4 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej doradców podatkowych wykonujących doradztwo podatkowe za szkody, które mogą wyniknąć w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz w art. 31 ust. 2-4 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, zwanego dalej „ubezpieczeniem OC”, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

§ 2. 1. Ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna doradców podatkowych wykonujących doradztwo podatkowe za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, zwanej dalej „ustawą”.

2. W przypadku gdy doradca podatkowy powierza wykonywanie czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4 ustawy, innym osobom, lub z których pomocą czynności te wykonuje, ubezpieczeniem OC jest objęta również odpowiedzialność cywilna tego doradcy podatkowego za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem tych osób.

3. Ubezpieczenie OC nie obejmuje szkód:

1) polegających na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie mienia, wyrządzonych przez ubezpieczonego małżonkowi, wstępnemu, zstępnemu, rodzeństwu, a także powinowatemu w tej samej linii lub stopniu, osobie pozostającej w stosunku przysposobienia oraz jej małżonkowi, jak również osobie, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym pożyciu;

2) wyrządzonych przez ubezpieczonego po wykreśleniu z rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego, chyba że szkoda jest następstwem wykonywania doradztwa podatkowego przed wykreśleniem;

3) polegających na zapłacie kar umownych;

4) powstałych wskutek działań wojennych, stanu wojennego, rozruchów i zamieszek, a także aktów terroru.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - instytucje finansowe na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 134, poz. 1427).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 137, poz. 1302 oraz z 2004 r. Nr 62, poz. 572 i Nr ..., poz. ...

4. Ubezpieczenie OC obejmuje wszystkie szkody w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2, z zastrzeżeniem ust. 3, bez możliwości umownego ograniczenia przez zakład ubezpieczeń wypłaty odszkodowań.

§ 3. Obowiązek ubezpieczenia OC powstaje nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4 ustawy.

§ 4. 1. Minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, zależna jest od przedmiotu działalności doradcy podatkowego, i wynosi równowartość w złotych:

- 1) 10.000 euro – jeżeli przedmiotem działalności są czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy;
- 2) 10.000 euro – jeżeli przedmiotem działalności są czynności, o których mowa w art. 31 ust. 2 ustawy;
- 3) 15.000 euro – jeżeli przedmiotem działalności są czynności, o których mowa w art. 31 ust. 3 ustawy;
- 4) 20.000 euro – jeżeli przedmiotem działalności są czynności, o których mowa w art. 31 ust. 4 ustawy.

2. W przypadku prowadzenia przez doradcę podatkowego działalności w dwóch lub więcej przedmiotach, o których mowa w ust. 1, minimalną sumę gwarancyjną oblicza się, dodając do siebie minimalne sumy gwarancyjne określone w ust. 1 dla każdego przedmiotu działalności.

3. Kwoty, o których mowa w ust. 1, są ustalane przy zastosowaniu kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w roku, w którym umowa ubezpieczenia OC została zawarta.

§ 5. 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się do umów ubezpieczenia OC zawartych od dnia 1 stycznia 2005 r.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia OC została zawarta przed dniem wejścia rozporządzenia w życie, a okres na jaki została zawarta upływa po tym dniu, nową umowę ubezpieczenia OC zawiera się najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki została zawarta ta umowa.

§ 6. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe (Dz. U. Nr 211, poz. 2065).

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

MINISTER FINANSÓW

UZASADNIENIE

Projekt nowelizacji ustawy o doradztwie podatkowym oraz ustawy o rachunkowości wprowadza m.in. nowe rozwiązania odnośnie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe.

Na podstawie nowych regulacji doradca podatkowy będzie zobowiązany dokonać ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą wynikać w związku z prowadzoną działalnością określoną w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4 ustawy o doradztwie podatkowym (art. 44 ust. 1 ustawy).

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy czynności doradztwa podatkowego obejmują:

- 1) udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych,
- 2) prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie,
- 3) sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie,

Zgodnie z art. 31 ust. 2-4 ustawy doradca podatkowy wykonujący ten zawód może prowadzić także działalność naukowo-dydaktyczną i szkoleniową, a także:

- 1) wydawniczą,
- 2) polegającą na świadczeniu usług informatycznych oraz organizacji i zarządzania - w zakresie doradztwa podatkowego i rachunkowości.

Doradca podatkowy wykonujący ten zawód może również:

- 1) prowadzić działalność w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- 2) świadczyć usługi doradztwa lub prowadzić rozliczenia w zakresie innych zobowiązań publicznoprawnych.

Ponadto doradca podatkowy wykonujący ten zawód może również wykonywać doradztwo prawne, ekonomiczne, finansowe oraz usługi w zakresie rzeczoznawstwa, jeżeli posiada uprawnienia lub kwalifikacje określone w odrębnych przepisach.

Przepis art. 44 ust. 3 ustawy nakłada na doradców podatkowych wykonujących zawód we własnym imieniu i na własny rachunek oraz w formie spółek niemających osobowości prawnej obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC za szkody, które mogą wynikać w związku z wykonywaniem ww. czynności. Jednocześnie ustawa zawiera delegację dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia szczegółowego zakresu tego ubezpieczenia, terminu powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalnej sumy gwarancyjnej tego ubezpieczenia.

W chwili obecnej materia ta jest regulowana w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe.

Niniejsze rozporządzenie stanowi wypełnienie delegacji ustawowej.

W §2 projektu określono zakres obowiązkowego ubezpieczenia OC poprzez m.in. określenie w ust. 1 zakresu czasowego ochrony ubezpieczeniowej (tzw. trigger). Ubezpieczenie OC nie

może bowiem prawidłowo funkcjonować bez dokładnego sprecyzowania, który moment bierze się pod uwagę jako wypadek ubezpieczeniowy objęty umową ubezpieczeniową.

W przypadku, gdy doradca podatkowy będzie powierzał wykonywanie ww. czynności innym osobom, lub z których pomocą czynności te będzie wykonywał, ubezpieczeniem OC będzie objęta również odpowiedzialność cywilna tego doradcy podatkowego za szkody wyrządzone działaniem lub zaniechaniem tych osób. Regulacja ta jest konsekwencją zapisu art. 44 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym, przedmiotowe ubezpieczenie OC obejmuje także odpowiedzialność osób, którym doradca podatkowy powierza wykonywanie ww. czynności lub z których pomocą czynności te wykonuje.

W powyższym zakresie ubezpieczenie OC powinno obejmować wszystkie szkody, bez możliwości ograniczenia przez zakład ubezpieczeń w jakikolwiek sposób wypłaty odszkodowań. Z tego względu doprecyzowano, poprzez zapis w §2 ust. 4, iż zakład ubezpieczeń nie będzie mógł zastosować udziału własnego, franszyzy integralnej lub franszyzy redukcyjnej. Przez taki zapis spełniony jest postulat zapewnienia przez ubezpieczenie OC jak najpełniejszej ochrony poszkodowanych osób trzecich. W przypadku bowiem zastosowania przez zakłady ubezpieczeń udziału własnego bądź franszyzy poszkodowanemu nie byłoby wypłacane pełne odszkodowanie, zaś naprawienia szkody w pozostałym zakresie można byłoby domagać się jedynie od sprawcy tej szkody. W tym przypadku nie można byłoby mówić ani o właściwej ochronie poszkodowanego, ani o ochronie majątku sprawcy – ubezpieczonego.

Jednocześnie uzasadnione jest, aby z zakresu tego ubezpieczenia wyłączyć odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń za enumeratywnie określone w rozporządzeniu szkody (§2 ust. 3). Wyłączenia zawierają przypadki społecznie uzasadnione, jak również sytuacje nadzwyczajne, którym trudno jest się przeciwstawić. Jednocześnie za słuszne i uzasadnione wydaje się, aby wyłączenie, o którym mowa w §2 ust. 3 pkt 1, ograniczyć do szkód majątkowych jednocześnie rozszerzając zakres ochrony na szkody osobowe także u osób bliskich ubezpieczonego. Rozwiązanie takie jest ponadto zgodne ze standardami występującymi w ubezpieczeniach dobrowolnych – szkody osobowe, mające specyficzny i uciążliwy dla poszkodowanego charakter, nie powinny być wyłączone.

Z zakresu ubezpieczenia wyłączone zostały szkody powstałe w wyniku m.in. aktów terroru. Stosowaną w standardach światowych praktyką jest, że szkody te, jako nie podlegające, co do zasady, reasekuracji, wyłączone są z zakresu ubezpieczenia. Samo pojęcie „aktów terroru” określone jest w ogólnych warunkach zakładu ubezpieczeń.

W § 3 określono termin powstania obowiązku ubezpieczenia. Zgodnie z tym przepisem obowiązek ten powstaje nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania ww. czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 oraz art. 31 ust. 2-4 ustawy.

W §4 określona została minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki będą objęte umową ubezpieczenia OC. Zależać będzie ona od przedmiotu działalności doradcy podatkowego, i wynosić równowartość w złotych:

- 1) 10.000 euro – jeżeli przedmiotem działalności będą czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy;
- 2) 10.000 euro – jeżeli przedmiotem działalności będą czynności, o których mowa w art. 31 ust. 2 ustawy;

- 3) 15.000 euro - jeżeli przedmiotem działalności będą czynności, o których mowa w art. 31 ust. 3 ustawy;
- 4) 20.000 euro - - jeżeli przedmiotem działalności będą czynności, o których mowa w art. 31 ust. 4 ustawy.

W przypadku prowadzenia przez doradcę podatkowego działalności w dwóch lub więcej przedmiotach, o których mowa powyżej, minimalną sumę gwarancyjną będzie obliczać się, dodając do siebie minimalne sumy gwarancyjne określone w ust. 1 dla każdego przedmiotu działalności.

Kwoty, o których mowa w ust. 1, będą ustalane przy zastosowaniu kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w roku, w którym umowa ubezpieczenia OC została zawarta.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. i będzie miało zastosowanie do umów ubezpieczenia zawartych od tej daty. Umowy ubezpieczenia zawarte przed dniem 1 stycznia 2005 r. na okres, który upłynie po tym dniu, nie ulegają przedłużeniu, bowiem najpóźniej ostatniego dnia okresu na jaki zostały one zawarte należy zawrzeć nową umowę ubezpieczenia. W tym przypadku chodzi o uniknięcie sytuacji, w której mogą powstawać wątpliwości czy odnowienie umowy stanowi zawarcie nowej umowy czy tylko przedłużenie dotychczasowej na dotychczasowych warunkach.

Wejście rozporządzenia w życie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Nie wpłynie również na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia

**w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów
uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego**

Na podstawie art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowy zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, wykonujących doradztwo podatkowe za szkody wyrządzone podczas wykonywania czynności doradztwa podatkowego, zwanego dalej „ubezpieczeniem OC”, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną tego ubezpieczenia.

§ 2. 1. Ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym.

2. Ubezpieczenie OC nie obejmuje szkód:

1) polegających na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie mienia, wyrządzonych przez ubezpieczonego małżonkowi, wstępnemu, zstępnemu, rodzeństwu, a także powinowatemu w tej samej linii lub stopniu, osobie pozostającej w stosunku przysposobienia oraz jej małżonkowi, jak również osobie, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym pożyciu;

2) wyrządzonych przez ubezpieczonego po wykreśleniu z rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego, chyba że szkoda jest następstwem wykonywania doradztwa podatkowego przed wykreśleniem;

3) polegających na zapłacie kar umownych;

4) powstałych wskutek działań wojennych, stanu wojennego, rozruchów i zamieszek, a także aktów terroru.

3. Ubezpieczenie OC obejmuje wszystkie szkody w zakresie, o którym mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 2, bez możliwości umownego ograniczenia przez zakład ubezpieczeń wypłaty odszkodowań.

§ 3. Obowiązek ubezpieczenia OC powstaje nie później niż w dniu wpisu do rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - instytucje finansowe na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 134, poz. 1427).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 137, poz. 1302 oraz z 2004 r. Nr 62, poz. 572 i Nr ..., poz. ...

§ 4. 1. Minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, wynosi równowartość w złotych 10.000 euro.

2. Kwota, o której mowa w ust. 1, jest ustalana przy zastosowaniu kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w roku, w którym umowa ubezpieczenia OC została zawarta.

§ 5. 1. Przepisy rozporządzenia stosuje się do umów ubezpieczenia OC zawartych od dnia 1 stycznia 2005 r.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia OC została zawarta przed dniem wejścia rozporządzenia w życie, a okres na jaki została zawarta upływa po tym dniu, nową umowę ubezpieczenia OC zawiera się najpóźniej w ostatnim dniu okresu, na jaki została zawarta ta umowa.

§ 6. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe (Dz. U. Nr 211, poz. 2065).

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

MINISTER FINANSÓW

UZASADNIENIE

Projekt nowelizacji ustawy o doradztwie podatkowym oraz ustawy o rachunkowości wprowadza m.in. nowe rozwiązania odnośnie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe, w tym podmiotów uprawnionych do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Na podstawie nowych regulacji podmioty uprawnione do wykonywania doradztwa podatkowego, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy będą zobowiązane dokonać ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego.

Podmiotami uprawnionymi do wykonywania doradztwa podatkowego, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy są:

- 1) organizacje zawodowe posiadające osobowość prawną, spółdzielnie, stowarzyszenia lub izby gospodarcze, jeżeli przedmiotem ich działalności statutowej jest również doradztwo podatkowe świadczone wyłącznie na rzecz ich członków,
- 2) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjne, które spełniają łącznie następujące warunki:
 - a) większość członków zarządu stanowią doradcy podatkowi, a jeżeli zarząd składa się z nie więcej niż 2 osób, to jedna z nich jest doradcą podatkowym,
 - b) większość głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy) oraz w organach nadzoru przysługuje doradcom podatkowym,
 - c) w spółce akcyjnej wydawane są wyłącznie akcje imienne,
 - d) zbycie akcji lub udziałów albo ustanowienie na nich zastawu wymaga zezwolenia udzielonego przez zarząd spółki.

Czynności doradztwa podatkowego obejmują:

- 1) udzielanie podatnikom, płatnikom i inkasentom, na ich zlecenie lub na ich rzecz, porad, opinii i wyjaśnień z zakresu ich obowiązków podatkowych,
- 2) prowadzenie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, ksiąg podatkowych i innych ewidencji do celów podatkowych oraz udzielanie im pomocy w tym zakresie,
- 3) sporządzanie, w imieniu i na rzecz podatników, płatników i inkasentów, zeznań i deklaracji podatkowych lub udzielanie im pomocy w tym zakresie,

Przepis art. 46 ust. 1 ustawy nakłada na ww. podmioty obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC za szkody wyrządzone przy wykonywaniu ww. czynności doradztwa podatkowego. Jednocześnie ustawa zawiera delegację dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia szczegółowego zakresu tego ubezpieczenia, terminu powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalnej sumy gwarancyjnej tego ubezpieczenia.

W chwili obecnej materia ta jest regulowana w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe.

Niniejsze rozporządzenie stanowi wypełnienie delegacji ustawowej.

W §2 projektu określono zakres obowiązkowego ubezpieczenia OC poprzez m.in. określenie w ust. 1 zakresu czasowego ochrony ubezpieczeniowej (tzw. trigger). Ubezpieczenie OC nie może

bowiem prawidłowo funkcjonować bez dokładnego sprecyzowania, który moment bierze się pod uwagę jako wypadek ubezpieczeniowy objęty umową ubezpieczeniową.

W powyższym zakresie ubezpieczenie OC powinno obejmować wszystkie szkody, bez możliwości ograniczenia przez zakład ubezpieczeń w jakikolwiek sposób wypłaty odszkodowań. Z tego względu doprecyzowano, poprzez zapis w §2 ust. 3, iż zakład ubezpieczeń nie będzie mógł zastosować udziału własnego, franszyzy integralnej lub franszyzy redukcyjnej. Przez taki zapis spełniony jest postulat zapewnienia przez ubezpieczenie OC jak najpełniejszej ochrony poszkodowanych osób trzecich. W przypadku bowiem zastosowania przez zakłady ubezpieczeń udziału własnego bądź franszyzy poszkodowanemu nie byłoby wypłacane pełne odszkodowanie, zaś naprawienia szkody w pozostałym zakresie można byłoby domagać się jedynie od sprawcy tej szkody. W tym przypadku nie można byłoby mówić ani o właściwej ochronie poszkodowanego, ani o ochronie majątku sprawcy – ubezpieczonego.

Jednocześnie uzasadnione jest, aby z zakresu tego ubezpieczenia wyłączyć odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń za enumeratywnie określone w rozporządzeniu szkody (§2 ust. 2). Wyłączenia zawierają przypadki społecznie uzasadnione, jak również sytuacje nadzwyczajne, którym trudno jest się przeciwstawić. Jednocześnie za słuszne i uzasadnione wydaje się, aby wyłączenie, o którym mowa w §2 ust. 2 pkt 1, ograniczyć do szkód majątkowych jednocześnie rozszerzając zakres ochrony na szkody osobowe także u osób bliskich ubezpieczonego. Rozwiązanie takie jest ponadto zgodne ze standardami występującymi w ubezpieczeniach dobrowolnych – szkody osobowe, mające specyficzny i uciążliwy dla poszkodowanego charakter, nie powinny być wyłączone.

Z zakresu ubezpieczenia wyłączone zostały szkody powstałe w wyniku m.in. aktów terroru. Stosowaną w standardach światowych praktyką jest, że szkody te, jako nie podlegające, co do zasady, reasekuracji, wyłączane są z zakresu ubezpieczenia. Samo pojęcie „aktów terroru” określone jest w ogólnych warunkach zakładu ubezpieczeń.

W § 3 określono termin powstania obowiązku ubezpieczenia. Zgodnie z tym przepisem obowiązek ten powstaje nie później niż w dniu wpisu do rejestru osób prawnych uprawnionych do wykonywania doradztwa podatkowego.

W §4 określona została minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia, która wynosić będzie równowartość w złotych 10.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki obejmuje umowa ubezpieczenia. Kwota ta będzie ustalana przy zastosowaniu kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy każdego roku.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r. i będzie miało zastosowanie do umów ubezpieczenia zawartych od tej daty. Umowy ubezpieczenia zawarte przed dniem 1 stycznia 2005 r. na okres, który upłynie po tym dniu, nie ulegają przedłużeniu, bowiem najpóźniej ostatniego dnia okresu na jaki zostały one zawarte należy zawrzeć nową umowę ubezpieczenia. W tym przypadku chodzi o uniknięcie sytuacji, w której mogą powstawać wątpliwości czy odnowienie umowy stanowi zawarcie nowej umowy czy tylko przedłużenie dotychczasowej na dotychczasowych warunkach.

Wejście rozporządzenia w życie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Nie wpłynie również na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionalny.